

grozno vreščale in vpile okoli votline in drugej. Slednjič sem vendar zamižal in zaspal. Ali v spanju so se mi oči razbolele tako, da sem se zbudil. Strašno me je skelelo, peklo. Nisem mogel pogledati, ker je trepalnice kri zalila in se strdila. Šinil sem po koncu, in bolešno javkal. Zaspati mi ni bilo nič več moči. Včasih sem stal, včasih sem čepel na kamnu, tresel sem se mraza, in tudi tulil sem v silnih bolečinah. Kaj bode! Kedar bode dan! stokal sem. Mrtvaška tišina je bila razlita po vsij neizmerni pokrajini, tudi živali so bile utihnile. Kedar se mi je zdelo, da uže mora biti proti jutru, odprl sem bolne oči, ali kaka — groza me je obšla! Ko sem pogledal po votlini, opazil sem napolu zmrznjeno truplo človeško, na katerem sem glavo držal nocoj. Skočil sem na plan, da osedlam mulo in odjašem. Ali rado je, da bije nesreča na nesrečo. Mula mi je poginila po noči, vse štiri je molela od sebe. Ker je bila lačna, požrla je v naglici neko zelo strupeno bilino, in po nje je bilo.

Ves potr, in kdo bi ne bil, vrnem se v votlino, drugega mi ni kazalo. Nebes je bil čist kot ribje oko, in solnce je obsevalo pobeljeno pokrajino. Tice so žvrgolele okoli votline, zajci so skakali brez vsega strahu po snegu, in dolgovratne srne so zvedavo stegovala vratove. Videti je bilo, da se žival ne briga nič za debeli sneg. Potclazil sem se toraj tudi jaz ter stopil zopet v votlino, da ogledam mrtveca. Da je Indijanec, to sem uže vedel. Na glavi je imel več hudih ran. Pred kot ne ga je pobila zavratna roka, in potem zavlekla v votlino.

Vzel sem puško in ustrelil zajca. Nabravši malo suhljadi, zanetil sem ogenj, zajca nasadil na kost, ker druge priprave nisem imel, ter si ga opeknel. Nič kaj ni mi dišala pečenka, ali za silo je uže bila. Premišljeval sem, kaj bi začel. Med dvanajsto in eno uro mi je udarilo na uho enolično, raztrgano kričanje. Kaj je to? Vesel pa tudi prestrašen sem skočil iz votline gledat in poslušat. Stopil sem na skalo, ter zazrl v dolu dva Indijanca, katera sem včeraj srečal. Tovorila sta odpadke v plavž. Brzo sem zletel doli prosit ju, naj mi pomagata naprej. Za malo tobaka sta mi prepustila eno lamo, ki sta jo tudi sama prignala k votlini, da smo mojo prtljago naložili. Še en pot sem milo pogledal mrtveca v votlini, pograbil perišče prsti, vrgel jo nãnj, ter odšel.

78.

Na Laponskem.

Psi so zalajali, kazno, da kmalu pridemo k čredi in k stanovanju ljudskemu. Hiteli smo kar smo mogli, ker so uže debele kaplje padale. Srečno smo se pripekljali k hiši ali k gami, kakor jo Laponec naziva. Stala je pod goro ob robu širnega barja. Sprejeli so nas, ali prijazno ne. Ali kakor si Arabca pridobiš s primernim darom, prav tako tudi Laponec z žganjem. Da je Laponec neprijazen, temu se skoro ni čuditi, malokateri narod je tako zaničevan, kakor njegov. Ošabni Švedec dela ž njim kot z nespametno živaljo, ter ga pita s psom, lepšega imena nima zãnj.

(Dalje prihodnjič.)

„Matica Slovenska“.

Tajnikovo letno poročilo o delovanji odborovem v dobi od 1. aprila 1887. do 31. marca 1888. l.

Matica Slovenska zvršila je pred kratkim 24. leto svojega obstanka. Kar se posebej tiče zadnjega leta društvene dobe, o katerem mi je po odborovem naročilu naloga danes zboru poročati, smemo biti ž njim zadovoljni, bodisi že na znotraj, bodisi na zunaj. Odbor, ki stoji društvu na čelu, trudil se je po moči ustrezati zahtevam društvenikov, nikoli kreniti iz poti, ki mu jo znamvajo pravila in dosežati namen, ki mu ga ona narekajo. Sestavljen je bil v bistvu tako, kakor poprej: predsednik mu je bil zopet prof. Marn, I. podpredsednik prof. Levec, II. podpredsednik postal mu je mestni župan Grasselli; blagajnik mu je bil šestnajstič Ivan Vilhar, pregledovalec društvenih računov Luka Robič, ključarja A. Praprotnik in F. Stegnar, overovatelja sejnih zapisnikov A. Kržič in I. Šubic in pravdni zastopnik dr. I. Tavčar. Tudi sestava odsekov: gospodarskega in književnega, ostala je v bistvu ista. Gospodarski imel je mesto 3, letos 5 članov, tudi književnemu prirastla sta 2 odbornika.

Gledé delovanja pritrdil je odbor tudi v zadnji dobi načelu: prepuščati glavno delo odsekoma, izdelane načrte pa predlagati njemu v konečno potrdilo. Običajno sta se tedaj skoro pred vsako odborovo sejo shajala oba odseka ter pretresala in prirejala vso za odbor potrebno stvarino iz svojih delokrogov. Kakor v predzadnji dobi imel je odbor tudi v zadnji štiri seje, namreč 27. aprila, 7. julija, 24. nov. in 14. marca; istotako gospodarski odsek, namreč 4. maja, 25. junija, 21. novembra in 10. marca; književni pa tri, to je 7. junija, 19. novembra in 12. marcija. Prva odborova seja bila je v prvi vrsti namenjena konstituiranju odbora in volitvi odsekov, druga konečni aprobaciji lanskih društvenih knjig, tretja stroškom za lanske knjige, četrta letošnjim knjigam in deloma pripravam za današnji redni veliki zbor.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Železnikov 17. aprila. (*Ime-dan svitlega cesarjevič prestolonaslednika Rudolfa.*) Od drugod dohajajo raznim časnikom poročila o prenapredbi šolske postave, ter o mislih in mnenji za in zoper njo. Za spremembo naj bo pa povedano, kako se je danes v tukajšni šoli obhajal spomin na ime-dan svitlega prestolo-naslednika cesarjeviča Rudolfa. Po napovedbi se je snidila zjutraj ob 3/47. uri praznično oblečena šoleka mladina v učni dvorani. Ob sredi njene sprednje stene pripeta je bila mična slika svitlega nadvojvoda Rudolfa v zlatem okviru. Ob straneh in nad glavo so jo zališali venci iz ponarejenih cvetk; še višej nad tem sta bila vravnana grba cesarski in deželni; spodaj v podnožji slike pa so bile razstavljene

poleg založišč, to bode trgovcem še manj potreba, podvreči se manipulaciji na južnem kolodvoru, to je plačevati južni železnici manipulacijsko pristojbino 8 kr.“

Slavno zbornico prosim, da to izvestje vzame na znanje s zagotovilom, da se bodem vselej trudil, zagovarjati po svojih najboljših močeh koristi korporacij, ki so me poslale v državni železniški svet.

Zbornični predsednik izreka gospodu zborničnemu svétniku Karolu Luckmannu za njega trud najiskrenejšo hvalo.

XVI. Gospod zbornični svétnik Ivan Baumgartner govoril o zidanju novega gledališča, da je v interesu glavnega deželnega mesta ter predlaga: Zbornični predsednik naj o tej stvari pridobi blagonaklonjenost mestnega zastopa in deželnega odbora.

Predlog se sprejme.

XVII. Gospod zbornični svétnik Karol Luckmann predlaga: Slavna zbornica naj se obrne do trgovinskega ravnateljstva c. kr. priv. južne železnice, da dovoli, da si lesni trgovci postavijo tehtnico mostovnico na postaji borovniški in da jo organi južne železnice smejo za pošiljatve tistih, ob čijih stroških se postavi, dotlej rabiti brezplačno, dokler se ne izplačajo stroški. Govornik omenja, da lesni trgovci te tehtnice zelo potrebujejo, ter se nadeja, da bo južna železnica to bržkone dovolila, ker bi po izplačanih troških postala tehtnica last železnice.

Predlog se sprejme.

„Matica Slovenska“.

Tajnikovo letno poročilo o delovanju odborov v dobi od 1. aprila 1887. do 31. marca 1888. l.

(Dalje.)

Dve vprašanji se vijeta neprestano skozi društveno kroniko, književno in gmotno. Čim previdnejše in varčnejše postopa odbor financijelno, tem trdnejšo podlago osnuje društvenemu obstanku, tem lažje mu je potem tudi društvenike zadovoljiti z obsegom in tvarino knjig; nasprotno pa se mora istotako po zanimivih, obče prijažljivih knjigah zveksati tudi število društvenikov in ž njim važni vir perijodičnih letnih dohodkov.

Oglejmo si nekoliko natančneje, kako je odbor ti dve vprašanji v zadnji dobi reševal, in obrnimo se najprej k književnemu vprašanju. Glede izdavanja knjig se je odbor držal lani načela predzadnjega leta. Hotel je podati društvenikom pred vsem skupino manjših, po vsebini raznovrstnih, kolikor mogoče izvrstnih spisov na znanstveno poučni podlagi; tej skupini bodi pridodano pisarniško poročilo v običajni sestavi. To načelo je izraženo v Letopisu za l. 1887, katerega je več let sem tako marljivo in spretno uredoval prof. Levec, da omenjajo knjigo pohvalno že razni slovanski znanstveni časopisi in društva. Z dr. Lampetovim „Uvodom v modroslovje“ dobili so Matičarji samostojno, znanstvone poučno

knjigo in doslej mej Slovenci še malo obdelovane stroke. Odbor mora biti pisatelju le hvaležen, da se je težavne naloge lotil ter jo tako častno rešil; knjiga bo močno prijala pred vsem strokovnjaškim krogom. „Mrtve duše“ Gogolove v Podgoriškega prevodu, so knjiga lepoznavske vsebine, ki je bila Matici iz zapuščine velezasluženega pokojnika na ponudbo in s katero nadaljuje Matica „Zabavno knjižnico“. Imenovane tri knjige obsežajo blizu 52 tiskovnih pol, tako da je odbor tudi lani prekoračil običajno mejo glede obsega. Oblika jim je bila ista, kakor predlanskim, tiskovni red isti, stroški so bili za blizu 200 gld. manjši, kakor po proračunu nameravani. Namen ki ga je imel odbor z omenjenimi knjigami, je bil najblaži in najresnejši; je li ž njimi tudi občno ustrezal, o tem sodijo naj društveniki in sploh občinstvo slovensko.

Tudi za letos so doslej določene tri knjige, namreč: 1. Letopis za l. 1888. Urednik dr. L. Požar. Vsebina in sestava podobni lanskim, oblika ista. Večina spisov je že gotova, nekaj jih utegne priti kmalu, gotovo pa o pravem času; nekaj jih je Matica pisateljem vrnila. Knjigo, ki bo obsežala okrog 20 tiskovnih pol, ima tiskati zopet „Narodna tiskarna“, korekture preskrbe pisatelji in urednik. 2. J. A. Pih: Slovenci in l. 1848. Kulturno-zgodovinska stvarna razprava v obsegu dc 18 tiskovnih pol. Te dni gre k Blazniku v tisek. 3. Erjavčevi pripovedni spisi. I. del. Uredil Fr. Levec. Knjiga ima obsežati kot III. zvezek „Zabavne knjižnice“ 15 tiskovnih pol. Zaradi premnoge gradiva izide II. del nasproti prvotnemu načrtu še le prihodnje leto. Tiskala jo bo „Katoliška tiskarna“. Pravico do: izdaje si je pridobila Matica od varuha pokojnikovih dedičev. — Omenjene tri knjige preračunjene so tedaj zopet na več, kakor 50 pol. Tiskovni red isti, oblika ista, sestava podobna lanskim.

Naši dopisi.

Iz nad Škofje Loke 26. aprila. (Starosta ljudskih učiteljev Kranjske vojvodine in njegovi 90. rojstni dan.) Naš Kranjsko Loško-Terziški šolski okraj ima čast, da živi v njegovi sredi sedanji starosta ljudskih učiteljev naše dežele, in ta je vpokojeni nadučitelj škofjeloške gl. ljudske šole, mnogospoštovani gosp. Franc Kramar. Ker ravno danes (26. apr.) obhaja svoj 90. rojstni dan, namenilo se nas je bilo več znancev — učiteljev iz Ljubljane in okolice, iz Selške, nekaj tudi iz Poljanske doline, da bi iznenadili zasluženega starčka z nepričakovanim poklonom in čestitanjem k redko doživljeni starosti. Pa nekaj službena opravila. in tudi jako slabo vreme v jutro overlo je do malega čestitelje v njihovem namenu. Eni smo ostali vendar sklepu zvesti, in pisalec teh vrstic imel je čast, prvi med čestitelji obiskati blagega starčka. Najdel ga je ravno pri skromnemu obedu. Ko blagi starček zve vzrok obiskanja, je bil

„Matica Slovenska“.

Tajnikovo letno poročilo o delovanju odborovem v dobi od 1. aprila 1887. do 31. marca 1888. l.

(Dalje.)

Slavnemu zboru je znano, da ima Matica v svoji oskrbi več ptujih fondov, mej njimi od 1885. l. sem tudi „Jurčič-Tomšičevo ustanovo za literarne namene.“ Svota pod tem imenom je narasla lani do konca leta na 2500 gld. V soglasji z nameni ustanove razpisal je odbor lani častni nagradi dvema izvirnima povestima; jedni 200 gld., drugi 100 gld., kateri se imata pisateljema izplačati iz obrestij omenjene ustanove. Jedna od teh dveh povestij utegne morebiti še letos iziti kot četrta knjiga v Miličevej tiskarni.

Veliko in prav resnega dela je imel v zadnji dōbi gospodarski odsek ter zvršil za društvo važna vprašanja ugodno. „Matica“ je prodala lani junija meseca svojo hišo na Bregu, in sicer pod istimi pogoji, o katerih se je odbor že poprej zjedini in pooblastil svojega blagajnika, oziroma hišnega administratorja. Pogodba je bila notarijelno sklenena, novi lastnik zemljiški uknjižen, jeden del kupne svote izplačan takoj, drugi pa uknjižen kot dolg proti 5% poluletnim obrestim. Večino prejete svote porabil je odbor za nakup obligacij; ostalino pa in tedanji blagajniški prebitek v skupnem znesku 2000 gld. je vložil na posebno knjižico v hranilnico. Ob jednom je bil upnici na hiši na Kongresnem trgu uknjiženi dolg v omenjenem znesku na pol leta odpovedan in pred kratkim izplačan. Mej letom se je pri hišnih strankah zvršilo več bistvenih sprememb; povodom izseljevanja bilo je društvu treba v hiši veliko temeljitejših poprav zvršiti. Tekoči računi mej „Matico“ in njenimi strankami so bili povsod konečno tako dognani, da je bilo društvu in strankam ž njimi ustreženo.

Po prijaznem prizadevanji odbornika g. Robiča se je društvu posrečilo, da ga je finančni urad oprostil gledé hiše na Bregu nadaljnega vplačevanja pristojbinskega ekvivalenta do konca leta 1890, ker faktično ni več hišni lastnik; s tem je društvu prihranjenih nad 100 gl. Stanje društvenega premoženja imenovati se mora, kakor so pokazali računi, ugodno. Tekom lanskega leta se je društveno premoženje faktično pomnožilo za več kot 2000 gld., tako da znaša sedaj nad 52.000 gld. Dolg glavnici, ki je znašal koncem 1884. l. še nad 10.000 gl., se dosledno vsako leto manjša in znaša z 31. decembrom 1887. l. le še nad 7700 gld. — Po predloženem računu utegne Matica imeti v prihodnjem letu tudi nekoliko prebitka. Tuje premoženje v društvenega odbora oskrbi se je lani, kakor vidite, zmanjšalo. Odbor je namreč največji fond, to je Val. Vodnikov, prepustil odseku za zgradbo odnikovega spomenika na njegovo lastno prošnjo in proti blagajnikovemu potrdilu, ker se sklada to popolnoma z nameni, pod katerimi je bil ta denar nabiran. Prej ali slej utegne biti tudi jeden ali drug ostalih fondov izročen svojemu namenu.

(Dalje naslednjič.)

Politične stvari.

Govor državnega poslanca profesorja Fr. Šuklje-ja.

Visoka zbornica!

Začetkom sem se bil za besedo oglasil samo z namenom, da bi pri razpravi državnega proračuna izrazil narodne pritožbe svojega naroda in gospodarske tirjatve svoje ožje domovine. Toda „pro“ govorniki, ki so bili z mano vred vpisani, počastili so me s svojim zaupanjem ter mi naložili neprimerno važnejšo nalogo, da kot generalni govornik zaključim vrsto od te (desne) strani upisanih govornikov ter da označim stališče, nasproti vladi in njenemu delovanju. Ta naloga je tem težavnejši, ker političnega začetnika sili, da svoje moči rabi v ne-jednakem boji s starim parlamentarcem, z očakom budgetne kritike, kateremu jih je v poznanji budgeta malo kos in kojega morda nihče ne prekosi.

Zastavil bodem svoje slabe, pomankljive moči v to nalogo. Spustiti se mislim v ta namen najprvo v pretresanje številke državnega proračuna; kar se pa tiče izjav častitih gospodov predgovornikov, katerim seveda ne pristojna za vse jednaka ocena, mislim, da bodem mogel o njih govoriti tekom mojega razkladanja pri primerni priliki.

Budgetni odsek je našel, da izdatki za tekoče leto znašajo okolu 537,000.000 gold., dohodki 516,000.000 gold. ukupni primankljaj pa 21¼ milijona goldinarjev.

Potem razpravlja govornik obširno in temeljito ves državni proračun, pobija ugovore Plener-jeve nadrobno in obširno, govori prav tako zoper poslanca Mengerja. Dalje omenja proti poslancu Gregru:

Stvarno mu po vsem pritrjujem, jaz sam nesem še žurnalista v sebi popolnoma zatajil in vedno je še moja misel, da objektivno postopanje se nikakor ne da v sklad spraviti z načeli tiskovne svobode, koja nam je zajamčena v državnih osnovnih zakonih. Vprašam pa poslanca Gregra, ali 311 konfiskacij, katere so pod ministerstvom Pražáka zadele „Národní listy“, uredniki njegovi težje prenašajo, kakor pa konfiskacije prejšnjih vlad, katerih je res bilo le 150, pa jim je dodano bilo delegovanje porotnih sodišč, so jim dodane bile kazni v ječah, mesece in leta dolge, ter izgube na kavciji po tisočinah goldinarjev? (Prav res! Na desnici.)

Potem pa govornik v političnem delu govora nadaljuje tako:

In konečno še jedna beseda o večjem donesku špiritnega davka. Gospoda moja! Davek na špirit imenovali so poslednjo pomoč, ki je avstrijskemu narednemu gospodarstvu še na razpolaganje. In tu se usiljuje vprašanje, — prebivalstvo bavi se ž njim in mi ga tudi nikakor ne moremo prezirati — vprašanje: Kaj bode s povečanim dohodkom od špirita?

Dovolite mi, gospoda moja, popolnem odkrito besedo. Slovenec se prišteva kakor znano najboljšim vojakom avstrijske vojske in na nebrojnih bojiščih — od

nazaj zavihani, ter imajo lopataste izrastke. Kedar se severni jelen premika, dela nekak klopot, menda s preklanimi parklji, ki se pri stopanju razmikajo, pri vzdigovanju nog pa zopet vkup trkajo.

Osobito zanimivo je za večera okoli game, ko priženó čredo, da jo pomolzejo. Vse na okrog je živo in šumno, psi pa letajo gori in doli, neprestano lajajo, ter čredo zadržujejo, da se ne razletí. Možaki polové z močnimi trtami za roge one košute, katere je treba pomlestiti. Severna košuta imá zelo malo mleka, dobrega pol litra, pa še ne vselej, ali to mleko je jako gosto, skoro sama smetana, in človek je imá dovelj nekoliko žlic. Za maslo pa ni, imá zoprú duh in je žarko, toraj ne delajo masla Laponci, ampak sir. Kedar je molža pri kraju, poleže čreda, po tri sto glav, okoli game. Kedar je čreda popasla mahovje, tedaj Laponec razdré šotor, naloži ga jelenom, in potuje dalje izkat novih pašnikov.

Zjutraj smo se poslovili pri gospodarju in družini, in malo pred poludnevom smo uže dospeli k ozkemu Cjolvijavvrskemu jezeru, ter ostali v gami pri jezeru. Tu je bil domá naš voznik, tu je hotel utrujene jelene zameniti s spočitimi, ali žal, da črede ni bilo domá, in je do večera tudi ne bode. Kaj smo hoteli! Najstarejši sin je sedel v gami, ali ni ustal, ko smo vstopili, ni nas pozdravil, tako malo nam je zaupal.

Popoludne je odšel z mlajšim bratom k čredi, in sestre so same prišle domov. Zakaj niso prignali črede, da jo domá pomolzejo, kakor drugekrat? To mi je bila zastavica. Ženske so se izgovarjale, da je čreda predaleč zunaj, in ne kaže domov je goniti nocoj. Pa zakaj je sin vzel seboj tudi izprežene jelene, novih, čilih pa nam ni poslal? Šli smo spat. Zjutraj še ni bilo jelenov. „Moram iti sam pogledat po jelenih, da bomo mogli naprej,“ omenil mi je gospodar. Ženske so povedale, kje se čreda pase. Celi dan je gospodar dirjal sem in tje ter iskal jelenov. Za večera je zasopen in utrujen prišel nazaj, ali sam, niti videl ni črede. Žene in deca so gospodarja nalagali, da je ondi hodil in iskal, kjer črede bilo ni. Tudi naslednjega dné nismo mogli naprej, črede ni bilo od nikoder. To je bilo vendar preveč gospodarju, ali kaj je hotel. Domači se niso zmenili niti za grožnje gospodarjeve, niti za naše prošnje. Poprijel sem se toraj poslednjega pripomočka, ki mi je še bil na razpolaganje. Steklenico žganja sem stisnil v roko gospodinji, in to je izdalo. Materi je dišala pijača, dobro je potegnila, in ko je na večer hči prišla domov, pošepnila jej je nekaj na uho. In gledite, kmalu potem smo zaslišali lajanje psov, in znano klopotanje jelenov, kazno, da bode čreda skoro pri gami.

„Matica Slovenska“.

Tajnikovo letno poročilo o delovanju odborovem v dobi od 1. aprila 1887. do 31. marca 1888. l.

(Dalje.)

Dalje je sklenil odbor delati na to, da se vsi ti fondi, naloženi tedaj pri raznih zavodih in v raznih

krajih, presele v Ljubljano. Začeti se ima s hranilnico mariborsko. 4. maja pregledali so računski presojevalci društvene račune in denarne knjige za l. 1886 in našli vse v popolnem redu. Istotako je bila društvena blagajnica v zmislu pravil po predsednikovem naročilu v navzočnosti gg. blagajnika, ključarjev in pregledovalca društvenih računov v zadnji dôbi ponavljaše škontrirana; gospodje so dobili vse v popolnem redu.

Društvena knjižnica je dobila v zadnjem letu lep prirastek 280 knjig, zvezkov in časopisov deloma vsled daril, deloma po zameni od društev, s katerimi stoji „Matica“ v književni zvezi, 82 vsled daril, 198 po zameni. Po jeziku jih je bilo: 108 ruskih, 84 čeških, 35 slovenskih, 21 hrvatskih, 13 nemških, 9 latinskih, 5 srbskih, po 2 angleški in bolgarski, 1 serbska. Darovalcem se je „Matica“ zahvalila, kakor je bilo primerno, ali takoj iz predsedništva ali pa iz odbora. Društvom, ki so ji poslala svoje knjige, povrnila je tudi s svojimi. Po odborovem sklepu je bilo v lanskem „Letopisu“ nadaljevano poročilo o knjižnici in objavljeni oni slovenski rokopisi, katere si je odbor namenil hraniti. Nekaj starih, že zdavna objavljenih rokopisov je bilo društvu na korist oddanih, nekaj neobjavljenih in nerabljivih vrnenih pisateljem, več slovanskega gradiva pa iz matičinega varstva prepuščenega vredništvu slovenskega slovarja v porabo in last.

Književna zaloga je iznašala koncem decembra 1887. leta 17127 knjig in 8127 zemljevidov; zmanjšala se je tedaj tekom lanskega leta za 539 knjig in za 247 zemljevidov. Promet z društvenimi knjigami je bil lani živahnejši, kakor predlanskim, bodisi že gledé razprodavanja, bodisi gledé daril. Pri zalogi je „Matica“ skupila lani nad 300 gld., ter prodala posebej od šolskih knjig 92 „Živalstev“, 74 „Geometrij“, 36 „Rastlinstev“ in 31 „Somatologij“. Tudi prošnje gledé podaritve knjig, bodisi že od posameznih osob, bodisi od zavodov, društev, korporacij, so bile v zadnji dôbi veliko mnogobrojnejše, kakor v prejšnjih. Odbor, oziroma predsedništvo sta vse te prošnje reševala po običaji, večkrat izrečenem v odborovih sejah in potrjenem že po rednem velikem zboru. Popolnoma tekom lanskega leta ni pošla nobena knjiga in noben zemljevid; nekaj jih pa sedaj hrani društvo že v tako pičlem številu, da utegnejo poiti prav kmalu. Kar še posebej dostaja novjših društvenih knjig, hrani jih „Matica“ v svoji zalogi od predlanskih po 140 do 150, od lanskih le po 50 iztisov. To bodi povedano v opomin nekaterim zaostalim društvenikom in na ravnanje onim, ki želé pristopiti na novo ter se vpisati tudi še za nazaj. Koslerjev atlant poide prav kmalu. Kockejevih atlantov „Matica“ ne bo vnovič natiskovala, nasprotno je sklenil odbor plošče prodati in Kockejevo zadevo kolikor mogoče pospešiti in za društvo ugodno dognati.

Naše društvo ima po različnih škofijah vsega skupaj 105 poverjeniških mest.

(Dalje naslednjič.)

pernato. Kakor imajo šilasti gozdi svoje velikane, tako jih imajo tudi pernati. Med našimi velikani naj omenimo najpreje hrasta. Največi hrast, ki ga v Evropi poznajo, stoji v Francoskej pri Saintesu. Gorostas ta je visok do 20^m/, pri tleh mu imá deblo v premeru skoro 9^m/ . V votlem deblu je napravljena soba, ki je 3^m/ visoka in 3 do 4^m/ široka. V sobo dohaja svetloba skozi malo okno, in stene njene so poraščene z mahom in s praprotjo. Nad vrati so izžagali kos lesa, ter so našteli na njem 200 kolobarjev, in sodeč po tem kosu menijo, da bi ta hrast utegnil stati 1800 do 2000 let.

Drug malo manjši hrast je stal v Angleškej pri Dorsetshire-u. Velé o njem, da je imel v obsegu 21¹/₂^m/ . Tudi ta hrast je bil votel. Votlina mu je bila 5^m/ široka in 6¹/₃^m/ visoka. Za časa Cromwellovega je bila v njem gostilna za potnike. Leta 1703 je povalila silna burja to drevo na tla, in je ležalo do 1753. l. ko so zadnje kosove prodali za kurjavo. V Norfolku, v parku pri Windforthlingu stoji nekda še eden hrast, ki imá pri tleh v obsegu 22^m/, in sredi debla 12¹/₂^m/ . Velikega hrasta omenjajo tudi pri Dodersdoru v Holštinskej, v obsegu imá 14^m/, in prav tak hrast se nahaja tudi pri Bamelu v Hesens-Darmstadtu.

Do 1857. l. je stal prekrasen hrast pri Breslavi. Točno ga je zmeril Göppert. V višini dveh črevljev od zemlje je imel v obsegu 42 črevljev. V višini 14¹/₂ črevljev je začel iti v veje, in sicer v tri velike. Ena veja se je odkrehnila 1833. l., in je dala derv 14 sežnjev. Deblo je bilo votlo, in je 19 oseb moglo stati v njem. Celo deblo je bilo visoko 78 črevljev. Julija meseca 1857. l. ga je povalila burja na tla, in potem ga je Göppert še natančneje ogledal, zmeril, in popisal na novo. Meni, da je bil star 700 do 800 let.

Tudi Hrvatska imá lepih hrastovih šum. Najlepši hrasti se košate v Slavoniji, v obsegu imajo po 5¹/₂^m/, in visoki so po 32^m/ . Stari so po 250 do 300 let.

V severnej Ameriki rastó razni hrasti, ali kolikor znamo do sedaj, nobeden se ne more meriti z našimi, kar se tiče veličine. Samo ena vrsta hrastov (*Quercus bicolor*) je precej velikanska.

Bukev se potegne visoko samo v gostih šumah, ker vsaka teží po tem, da s svojo krošnjo dojde na zrak in svetlobo. Na takih krajih imajo bukke kedaj pa kedaj po 40 do 42^m/ višine. Ali kjer stoji bukev na samem, tam gré s krošnjo bolj na širjavo kot na višavo, in redkokedaj imá več kot 20 do 22^m/ višine. V obsegu imajo bukke navadno po 3 do 4^m/ . V Falkenbergu pri Freienwaldu je zmeril Ratzeburg bukke, ki so imele tudi po 6^m/ v obsegu, in pri Dodersdoru v Holštinskej po 7^m/ . Pri Dänisch Neuhofo stoji bukev, ki imá en črevelj nad zemljo skoro 8^m/ v obsegu. V Avstraliji rastó bukke (*Fagus Cunninghami*), ki imajo višine 65^m/, in debeline 7¹/₂^m/ .

(Dalje naslednjič.)

„Matica Slovenska“.

Tajnikovo letno poročilo o delovanju odborov v dobi od 1. aprila 1887. do 31. marca 1888. l.

(Dalje.)

Njegova glavna zaslomba je v prvi vrsti škofija ljubljanska, deloma pa tudi škofija lavantinska. Veliko ugodnejših razmer bi bilo še želeli po ostalih škofijah, akoravno se tudi v teh tú pa tam na bolje obrača. Odboru je vedno resna briga pridobiti si marljivih, za stvar in njen prospeh navdušenih poverjenikov, namere njegove so tudi precej uspešne. Gotovo je pa, da poverjenik sam vsega tudi ne more storiti, treba je, da ga tudi njegovi člani dosledno podpirajo, da mu ne stavlajo zaprek. Tudi v zadnji dóbi zvršilo se je pri matičnih poverjeništvih precej sprememb, bodisi vsled smrti, bodisi vsled odpovedi ali pa preselitve dosedanjih poverjenikov. Nove poverjenike so dobili: Gorica, Slov. Gradec, Komen, Vrhnika, Zavrč, Rateče; dobiti jih pa imajo: Kanalska dolina, Moravče in Pliberk. Reka je še vedno izpraznjena. Slovenje bistriška dekanija ima v zadnjem času jedno samo poverjeništvo; dolinskemu poverjeništvu bila je priključena tudi osapska dekanija.

V tesni zvezi s poverjenišskimi razmerami, ker od njih močno odvisne, so si tudi društveniške razmere, ki se jednako prvim, v zadnjih letih po malem, toda dosledno boljšajo. Za l. 1885 je plačalo „Matici“ 1130 letnikov, za l. 1886 že 1196, za l. 1887 doslej že 1297; nekaj jih utegne še priti, tako, da jih bo skupaj gotovo 1300. Glede letošnjega leta ni doslej še mogoče izreči končne sodbe, akoravno je vplačevanje v primeri z lanskim istotako. Število ustanovnikov ostaje od leta do leta v bistvu jednako. Umrle ustanovnike nadomeščajo na novo pristopivši; ustanovnikov je vedno nekoliko nad 300. V obče bi bilo pa gledé društvenikov, zlasti po nekaterih krajih na deželi, želeli nekoliko živahnejšega zanimanja za „Matico“. Društvo se resno trudi dosežati svoj namen in ne zasluži nikakor, da je omikano slovensko občinstvo še večinoma toli prezira. Pomisliti je tudi treba, da je društvu tem lože ustrezati željam in zahtevam društvenikov, čim večja je denarna podpora društvenikov samih. In bodimo pravični ter vprašajmo se: Katero drugo društvo, ki ima samo 1500 rednih plačnikov, podaje leto za letom svojim članom za tako nizko ceno po več kot 50 skrbno premišljenih, strokovnjaško pisanih in v jako lični obliki tiskanih pol bralne tvarine? Želeli bi bilo skoro, da se vendar jedenkrat velik del slovenskega občinstva že znebi neutemeljenih predsodkov, ki jih še vedno gojí nasproti „Matici“, ter da jo duševno in gmotno podpira.

Posebej veljá gledé udov sledeče: Napredovali so v zadnji dobi močno, Zagreb, Gorica, Slovenski Gradec, Pazin, Dolina in Št. Peter pri Gorici; neznatno večina dekanij ljubljanske in lavantinske, deloma tudi ostalih škofij; jednake so ostale večinoma vse goriške, tržaške in krške, deloma pa tudi ljubljanske in lavantinske dekanije; močno nazadovala sta samo Št. Lenart v Slov. Goricih in Pliberk.

Drugi mesec bode čas okulovati rože z živim očesom. Kedor ima podloge, naj jih ne pozabi cepiti s tema najboljšima rožama. Cepiče je dobiti pri vsakem vrtnarji, ki se peča z ročno vzgojo, ker si ne moremo misliti lepega vrta brez Maréchal Niel in brez Gloire de Dijon.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

79.

Velikani v pernatem gozdu.

Med najogromnejša drevesa, katera v Evropi raste, gré pravi kostanj. Na Gothardovem prelazu v kantonu Tesin skem stoji pri Fasdi v višini 700^m/ eden kostanj, ki ima v obsegu okoli 8^m/. Najglasovitejši pa je oni kostanj, ki stoji v Siciliji na Etni, in nazivajo ga „Castagno di cento cavalli“, ker pod njim more, tako velé, do 100 v senci stati. O tem glasovitem kostanju nam je zapisal J. Houel to-le: „Odrinili smo z Aci-Reala gledat kostanj, ki ga nazivajo di cento cavalli. Šli smo skozi Sant-Alfio in Pireno. Povsodi smo videli dosti kostanjega drevja. Ker se še ni bilo stemnilo, podvizali smo se, da najpreje ogledamo glasoviti kostanj. Njega veličina je tako gorostasna proti ostalemu drevju, da se ne dade popisati utisek, ki ga napravi prvi hip na človeka. Najpreje sem ga začel risati, in drugega dne sem risanje nadaljeval. Napravil sem naris popolnoma po naravi. To drevo ima v obsegu 160 črevljev. Rekel sem ljudem, naj mi povedo o tem drevesu, kar vedo.“

„To drevo nazivajo „Castagno di cento cavalli“, ker s svojo gorostasno krošnjo dela toliko senco, da se vánjo more postaviti 100 konj. Pripovedovali so mi, da je Ivan Aragonski, idoč s Španjolske v Napolj, naredil ovinek v Sicilijo, ter šel na Etno. Bil je na konju, kakor tudi spremniki njegovi. Na potu jih je ujela nevihta, ali vsi so se vstopili pod to drevo, ki je s svojo krošnjo jih pokrilo, da niso bili mokri. Ta znameniti pripetljaj je bil povod, dejali so mi ljudje, da je drevo dobilo ime „Castagno di cento cavalli“. Drugi pa so mi zatrjevali, da Ivana Aragonskega nikdar ni bilo na Etni.“

„To glasovito drevo tako gorcastasnega premera pa je votlo. Stoji tako rekoč samo na svojej skorji, ali vendar je lepo zeleno. Votlina je tolika, da so ondotni ljudje naredili celo hišo in v hišo postavili peč, v katerej suše kostanj, orehe mandlje in drugo sadje. Kedar potrebujejo drv, tedaj se več potov prigodi, da grejo s sekiro in odsekajo od kostanja, kolikor potrebujejo. Zato je drevo uže zelo poškodovano.“

„Nekateri zatrjujejo, da ima drevo več debel, ki so se sprijela in zrastle. Kdor po vrhu ogleduje drevo, meni, da je res tako. Toda ko sem bil vse do dobrega ogledal, prepričal sem se, da je vse eno isto deblo. V tej okolici je še več kostanja, lepih in močnih dreves,

ki imajo v obsegu po 36^m/. Kako star bi utegnil biti ta kostanj? Nekateri sodijo, da 3600 let“.

Lipa je bila od nekdanj Slovanom sveto drevo. Gorostasnih lip je več po Evropi. Posebno poznata lipa stoji pri Neustadtu v Virtemberškej. Deblo jej meri v obsegu 10^m/, in sodijo, da bi utegnila stara biti 700 do 800 let. Njena gorostasna krošnja ima v obsegu 133^m/, in veje so jej podprli s kamenitimi stebri. Dva stebra imata na sprednjem licu grba vojvode virtemberškega od 1558. l. Na drugih stebrih so vsekana imena onih, ki so jih postavili. Lipa ta gre v dva vrha. Škoda, da je vihar polomil en vrh.

(Dalje naslednjič.)

„Matica Slovenska“.

Tajnikovo letno poročilo o delovanju odborovem v dobi od 1. aprila 1887. do 31. marca 1888. l.

(Dalje.)

Tudi na zunaj se je naša „Matica“ v zadnji dōbi v primeri s predzadnjo vsaj toli živahno, ako ne še živahneje gibala in razvijala, bodisi že pri različnih slovenskih, bodisi tudi pri slovanskih slavnostnih prilikah, bodisi v veselih, bodisi v žalostnih slučajih. Vselej je bilo odboru do tega, da „Matica“ pri tacihih prilikah ne zaostaje za drugimi narodnimi društvi, da primerno in dostojno izraža svoja čutila in da se častno odzivilja svoji nalogi in dolžnosti. — Kar se pred vsem tiče slovenskih slavnostnih momentov, došlo je našemu društvu večje število častnih vabil, na katera je odbor ali pismo, ali brzojavno, ako se mu je zdelo pa prilično, tudi osobno, po posebnih deputacijah odgovarjal. Omenjene naj bodo le večje slavnosti, ker bi bilo preobširno naštevati vse. 3. julija 1887 praznoval je zavedni slovenski svet častni spomin matičinega ustanovnika in prvega večletnega predsednika dr. L. Tomana. Slovesnega odkritja spominske plošče in ž njim združenih slavnostnih momentov vdeležila se je naša „Matica“ po mnogobrojnih odbornikih, društvenikih, pred vsem pa po svojem drugem podpredsedniku, ki je v svojem slavnostnem govoru jako jasno slikal pomembo slavljencevo za naše društvo. Ko so 15. avgusta idrijski sorojaki praznovali spomin svojega in sploh slovenskega Maecenata, škofa Antona Alojzija Wolfa, omenil je društveni odbornik dr. Poklukar, v ta namen naprošen, tudi matičine čestitke. Zlatomašniku in soodborniku, nevstrašenemu prvoboritelju koroških Slovencev, sedaj že pokojnemu Andreju Einspielerja, čestitala je „Matica“ dne 21. avgusta pismo po svojem predsedniku, osebno in ustno pa po odborniku Kržiči. Slavnostne sedemdesetletnice svojega častnega člana in neutrudljivega sodelavca, župnika Dav. Trstenjaka, vdeležila se je „Matica“ 4. septembra v starem trgu pri Slov. Gradci osebno čestitajoča po svojem odborniku prof. Pleteršniku in poslala vrhu tega še pismo čestitko. Ko je občinsko

upraviteljstvo v Makarski naznanilo 20. maja tužno vest o smrti svojega rojaka, poslanca in pisatelja Pavlinoviča, izrazila mu je „Matica“ brzojavno svoje sožalje. Isto tako spomnila se je sestre svoje, „Matice Srbske“, povodom smrti njenega bivšega predsednika dr. Gjurota Natoševića, dné 26. julija v Novem Sadu umršega.

(Konec prihodnjič.)

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Kazenski postopek.

§ 24. Za postopek o tega zakona prestopkih, spadajočih v pristojnost političnih oblastev, imajo veljati občni propisi za postopek političnih prestopkov. Pritožbe proti kazenskim razsodbam političnih oblastev I. stopinje prijaviti je v 24 urah po razglašeni razsodbi ter v nadaljnjih treh dneh predložiti; za pritožbo o razsodbah II. stopinje je časa štirih tednov.

Proti kazenski razsodbi, potrjeni ali ublaženi (olajšani) v II. stopinji, ni nobene nadaljnje pritožbe.

Določanje glob.

§ 25. Globe je izterjavati po upravnem izvršilnem potu.

Globe, določene v političnem kazenskem postopku, in izkupilo od blaga, zaseženega po političnih oblastvih, stekajo se v ubožni zaklad onega kraja, v katerem se je izvršil postopek.

VI. Poglavje. — Prehodna in zaključna določila.

Prehodna določila.

§ 26. Osobam, katere imajo krošnjarsko dopustilo takrat, ko dobi veljavnost ta zakon, dopuščeno je krošnjariti do časa, do katerega jim teče dopustilo ter se jim smé, če tudi niso dosegli dôbe, določene v § 3. odstavek b) in če tudi ne spadajo v kraje, imajoče olajšila po § 12, ponoviti dopustilo, ako se v ostalem vse stori, kar zahtevajo tega zakona določila.

Kar se tiče izvrševanja krošnjarstva, veljajo vendar tudi za te osebe določila tega zakona od početka njega veljavnosti.

Ta naredba velja tudi za pomočnike.

Početek veljavnosti zakonove.

§ 27. Ta zakon zadobi veljavnost šest mesecev po razglašenju.

Od te dôbe nimajo več veljavnosti vsi prejšnji zakoni in naredbe, govoreče o istem predmetu.

Izvršilni pristavek.

Izvrševati ta zakon je naročeno mojim ministrom notranjih stvari, trgovine, pravosodja in financij.

Odsek se je natanko pečal s tem novim načrtom zakona o krošnjarstvu ter izjavlja, da se še tudi

zdaj drži načela, da je krošnjarstvo treba omejiti, a pridržati olajšila § 17., lit. f) krošnjarskega patenta od 4. septembra 1852, števil. 252 dr. zak., za kar se je zbornica že izrekla. Ako namreč pomislimo, da je temu patentu podstava patent od 5. maja 1811, od katerega se razlikuje samo v nekaterih točkah, priznal bode vsakdo, da so se prometni in trgovinski odnošaji od leta 1811 popolnoma, a od leta 1852 bistveno premenili. Po natančnem uvaževanju bomo se uverili, da je v oni dôbi bilo krošnjarstvo neka potreba v manjših mestih, oddaljenih od državnih cest, ker je v oni dôbi bila trgovina razširjena samo v deželno glavno mesto ter so bili kramarji samo v okrajih, v katerih je bilo sodišče, in še v teh dokaj manj, nego li danes. Ko je bil izdan krošnjarski patent leta 1852, znane so bile železnice v več krajih Kranjske samo po imenu; blago so tedaj morali odvažati na Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko vozni. Promet je toraj bil težaven in počasen. Tudi promet s pismi ni bil tako lehak, kakor sedaj. Telegrafstvo bilo je še malone neznano. Potujočih agentov bilo je videti le redkokdaj, in to samo v glavnem mestu, in ti so se razlikovali znatno od današnjih potujočih agentov. Dobiti trgovinstvo ni bilo tako lahko v oni dôbi, kakor danes.

Krošnjarjev je bilo v oni dobi manj, njih zaslužek ni bil neznaten, ker so prebivalci onih krajev, ki so bili oddaljeni od mest in trgov, morali kupovati proizvode, ki jih niso proizvajali sami, od krošnjarjev, ako so si hoteli prihraniti daljša pota do trgovine v mestih ali ako si kdo ni hotel jemati vaškega slà, da mu ta nakupi potrebnih stvari. Vse to priča, da je krošnjarstvo v oni dobi bila živa potreba. Od one dobe pa so se tekom let odnošaji čisto predrugačili, osobito pa z obrtnim redom z dné 20. decembra 1859. Zdaj ni večjega kraja na Kranjskem, v katerem ne bi bilo več trgovin. Pošta in telegraf premrežujeta deželo, a vrhu tega olajšujejo železnice promet v mnoge kraje. Potujočih trgovinskih poverjencev (agentov) se je toliko namnožilo, da se je promet deželne glavnega mesta z deželo znatno zmanjšal, ker potniki pohajajo vsa večja mesta dežele. Odsek je bil in je še mnenja, da ne bi mogel nihče dokazati, da ima sedaj krošnjarstvo tisto znamenitost, kakoršno je imelo, ko je obveljal zdanji krošnjarski patent, ali da ga je treba pridržati, kakoršen je zdaj, ker smemo trditi, da krošnjarstva za deželno glavno mesto in za vse večje kraje na Kranjskem ni čisto nič potreba.

V tem zmislu izjavila se je že zbornica o krošnjarstvu in je prosila, da se krošnjarstvo v mestih in trgih prepove in da se istočasno pridržé olajšila, dana v § 17. krošnjarskega patenta z dné 4. septembra 1852 in z poznejšimi naredbami prebivalcem nekaterih krajev ter da se c. kr. okrajna poglavarstva pooblasté, določevati rok, v katerem sme krošnjar krošnjariti po vaseh in posameznih hišah. Načrt novega krošnjarskega zakona ozira se samo nekoliko na želje stanovitnih trgovcev, ker poštevati tudi koristi trošilcev, velikih obrt-

Najpoznatnejša in najgorostasnejša platana je danes blizu Carjagrada pri vasi Bujukdere na Bosporu. Glasovito to platano nam je opisal Martins v svojem potopisu. „Botanik ne more iti brez zanimanja mimo glasovite platane, ki raste pri vasi Bujukdere. To drevo nazivajo platano Gottfrieda Bouilonskega, ker je on, kakor veli pravljica, počival pod njo. To je najgorostasnejše drevo, kar sem jih videl jaz. Prav za prav to ni eno samo drevo, devet debel se je sprijelo in zrastle v tri skupine. Do najvišega vrhunca krošnje bi bilo 60^m. Nekaj vej je suhih, pa jih druge pokrivajo tako, da se vidi samo konci iz zelenja. Platana ta je ne samo botaniško čudo, nego je tudi drasertni kras okolici. Th. Gauthier jo naziva šumico, ne drevo, in prav ima, od daleč se ti vidi prav taka, kot šumica“.

(Dalje naslednjič.)

„Matica Slovenska“.

Tajnikovo letno poročilo o delovanju odborov v dobi od 1. aprila 1887. do 31. marca 1888. l.

(Konec)

Dné 16. novembra preminul je tu v Ljubljani skriptor Fran Levstik, matični prvi tajnik, mnogoletni sotrudnik, izboren kritik, slovničar in pesnik. Njegovega častnega pogreba so se matičarji jako mnogobrojno vdeležili in društvo je položilo na njegovo rakev venec. „Matica“ žaluje za svojim mnogoletnim odbornikom, kateremu je malo popreje čestitala k njegovi zlati maši čilemu in krepkemu. 16. januarja 1888 umrl je namreč v Celovci zlatomašnik Bndr. Einspieler, pri čegar pogrebu je bila „Matica“, poklonivša pokojniku venec s primernim napisom, zastopana po prof. dr. Sketu. Društveni dejanski pokrovitelj, prvi podpornik in ustanovnik prevzvišeni biskup dr. Josip Jurij Strossmayer, komur je „Matica“ o raznih drugih prilikah (škofovska petindvajsetletnica, sedemdesetletnica, zgradba djakovske prestolnice) z drugimi narodnimi društvi primerno čestitala, praznoval je letos 16. februarja, oz. 19. marca svojo zlato mašo v Djakovem. V ta namen je naprosil odbor svojega sočlana dr. Tavčarja, da v Djakovem naše društvo zastopa in v njegovem imenu slavljenju čestita. 9. marca t. l. praznovala je „Umelečka beseda“ v Pragi, s katero je „Matica“ že nad dvajset let v dejanski zvezi, svojo petindvajsetletnico; „Matica“ jo je pri tej priliki pismenim potom simpatično pozdravila.

Vsled trudoljubivega prizadevanja g. Navratila ima se Kopitarjeva zadeva za Slovenstvo še tekom letošnjega leta častno rešiti. Pokojniku je odmenjen na osrednjem dunajskem groblji prostor med odličnjaki. Stroški za prekop in prenos ne bodo visoki. Tudi znani Fesslovi spomenik z latinskim napisom sme ostati; treba ga bo le nekoliko popraviti, ker je precej poškodovan. Stroški ne utegnejo biti veliki in se bodo dali dobiti. Odsek je na podlagi teh ugodnih pojasnil soglasno sklenil, nasvetu g. Navratila pritrditi.

Tudi v zadnji dôbi „Matica“ in njenim društvenikom neizprosna smrt ni prizanašala, da, posezala je morebiti v matičine kroge še občutljiveje, kakor v predzadnji dôbi. Razven mnogobrojnih letnikov, med njimi že zgoraj omenjeni Fran Levstik, naj bosta tu omenjena poverjenika dekana L. Ferčnik, † v Žabnicah 20. decembra 1887 in Jan. Toman † 7. januarja 1888 v Moravčah; odbornik in ustanovnik A. Einspieler † 16. januarja 1888 v Celovci; ustanovniki: J. Pleiweis, † 14. avgusta 1887 v Kranji; Drag. Ripšl, † 4. novembra 1887 v Vidmu; J. Volčič, † 14. decembra v Šmarjeti pri Novem mestu; R. Millitz, † 21. februarja v Ljubljani; dr. V. Zarnik † 30. marca v Ljubljani in dr. I. Mally, † aprila v Kranji. Bodi od strani našega društva vsem pokojnikom zadnje dôbe blag spomin.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Gospod zbornični svetnik Vaso Petričič misli, da so določila načrta o novem krošnjarskem zakonu preostra. Recimo, da v velikem mestu, da je na Dunaji krošnjar tujcem nadležen; v Ljubljani ne moremo tega trditi in krošnjarstvo tudi ne škoduje tukajšnjim trgovcem. Na kmetih pa je krošnjarstva še vedno potreba, ker krošnjar krošnjari z mnogimi proizvodi, katerih ravno ni v oddaljenih krajih, v katerih krošnjari.

Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann podpira predlog odsekov.

Gospod zbornični svetnik Vaso Petričič je mnenja, da bi si krošnjarji več prislužili, ako bi krošnjarili samo v svoji domovini.

Gospod zbornični svetnik Ivan Baumgartner izjavlja, da se načrt novega krošnjarskega zakona po možnosti ozira na željo trgovcev.

Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann predlaga, da se v § 9. mej ono blago, katero je ne glede na izvor izključeno od krošnjarstva, sprejmo tudi človeški lasje.

Gospod zbornični svetnik Vaso Petričič predlaga k § 10., da se krošnjarstvo v občinah z več nego 60.000 prebivalci more prepovedati trajna ali na nedoločen čas.

Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann ne more se strinjati s predlogom g. predgovornika, ker se more krošnjarstvo prepovedati samo na zahtevanje občine in v sporazumu s trgovinsko in obrtniško zbornico, in zagradelj ne moremo trditi, da v občinah z več nego 20.000 prebivalci ni smeti krošnjariti.

Pri glasovanju sprejme se predlog odsekov s pristavkom gosp. Karola Luckmanna k § 9, a predlog g. Vasa Petričiča k § 10. se odkloni.

Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann govori o obrtnih odnošajih v Kropi, omenja, da se je zbornica že pred nekaterimi leti bavila s tem vprašanjem, kako dati Kropencem dela, ker je bila preverjena, da žeb-ljarji kropenski ne bodo mogli vstrajati v borbi proti izdelovanjem žeb-ljev s stroji. Takrat se je tudi mislilo,